

Euroopa
Komisjon

ROHELISE NÄDALA KAASANNE 2012

Keskkond

Keskkonna peadirektoraadi ajakiri

Eurooplastele

IGATILKLOEB

VEEPROBLEEM

Keskkond

Veeprobleem – Iga tilk loeb

Selle aasta roheline nädala teema oli vesi. See on üks väärtuslikumaid loodusvarasid ning elu, tervise ja heaolu alus. Peame suhtuma sellesse hoolivusega. Veevarud, mida jagame paljude teiste riikidega, on piiratud.

Euroopa Liit võib paljugi üle uhke olla. Vesi, mida joo, milles supleme ja mille keskkonda tagasi laseme, on märksa puhtam kui mõni aastakümme tagasi. Näiteks lõhe ja teised kalaliigid on paljude aastate järel jõgedesse naasnud. See näitab, et kogu Euroopa koostöö võib anda reaalseid tulemusi.

Aga hõisata on veel vara. Eurooplased kardavad, et ees ootavad suured veevõimed. Põuad, üleujutused ja keemiline saaste on märkimisväärsed probleemid. Inimesed tahavad olla paremini teavitatud ja ootavad ELilt enamat igapäevaeluks vajaliku vee kaitsmisel.

Peaaegu kõik inimtegevuse valdkonnad vajavad toimimiseks vett ja mõjutavad seda olulist loodusvara. See pole nii mitte ainult Euroopas, vaid kogu maailmas, sest vesi on kogu meie planeedi ühine ressurss. Sellepärast oli vesi ka tähtsal kohal juunis Rio de Janeiros toimunud ÜRO säästva arengu konverentsi Rio+20 päevakorras.

Komisjon püüab välja töötada sidusat veepoliitikat. Selle tulemusena peaks saama maksimaalselt ära kasutada olemasoleva poliitilise raamistiku häid külgi ning vähendada võimalikult palju veepoliitika ja muude poliitiliste eesmärkide vahelisi vastuolusid.

Rohelise nädala jooksul uuriti arvukatel istungitel üksikasjalikult paljude vett kasutavate sektorite (alates põllumajandusest ja töötlevast tööstusest ning lõpetades transpordi ja energeetikasektoriga) ohte ja võimalusi. Nende arutelude tulemusi võetakse arvesse dokumendis „Blueprint to Safeguard Europe’s Water Resources” (Euroopa vete kaitsmise kava), mille komisjon avaldab aasta lõpupoole.

Keskfond Eurooplastele

ec.europa.eu/environment/news/efe/index.htm

TEAVE VÄLJAANDE KOHTA

Keskfond Eurooplastele on kord kvartalis ilmuv väljaanne, mida annab välja Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraat. See on saadaval bulgaaria, hispaania, tšehhi, saksa, eesti, kreeka, inglise, prantsuse, itaalia, leedu, poola, portugali ja rumeenia keeles. Tellimine on tasuta. Võite ajakirja tellida, kasutades ajakirjas olevat tellimusvormi või internetis aadressil http://ec.europa.eu/environment/maillingregistration/main/mailling_reg.cfm

Peatoimetaja: Róbert Konrád

Korraldaja: Jonathan Murphy

Lisainfo saamiseks võtke palun ühendust teabeosakonnaga:

http://ec.europa.eu/environment/contact/form_en.htm

Teave ja dokumendid:

http://ec.europa.eu/environment/contact/form_en.htm

Keskfond Eurooplastele veebileht:

<http://ec.europa.eu/environment/news/efe/index.htm>

KESKKONNATEEMAD INTERNETIS

Kas tahate teada, mida Euroopa Liit keskkonna kaitsmiseks teeb, mis on integreeritud tootepoliitika või millised on ökomärgise saamise tingimused? Kõige selle kohta saate teavet keskkonna peadirektoraadi veebilehelt:

ec.europa.eu/environment/index_et.htm

ÕIGUSALANE TEAVE

Euroopa Komisjon ega ükski komisjoni nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas väljaandes leiduva teabe kasutusviiside eest; samuti mitte võimalike vigade eest, mis võivad vaatamata hoolikale ettevalmistusele ja korduvale kontrollimisele siiski ilmned.

Trükitud taaskasutatud paberile, millele on antud ELi ökomärgis.

ec.europa.eu/environment/ecolabel

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISSN 1831-5771

© Euroopa Liit, 2012

Fotod (kaas, lk 6, 9, 12, 15, 16) © Shutterstock

Allikale viitamisel on teksti reprodutseerimine lubatud.

Fotode reprodutseerimine ei ole lubatud.

Printed in Belgium

SISU

- 03 Iga tilk loeb
- 06 Põllumajandus sinisemaks ehk veehoidlikumaks
- 07 Tegutsemine terve merekeskkonna heaks
- 08 Programmi LIFE toetus veevaldkonnale
- 09 Meie veekasutuse jalajälje määratlemine
- 10 Kava koostamine
- 12 Uued saasteained ja väljapääs nõiaringist
- 13 Kliimamuutusega kohanemise plaan tuleb koostada kohe
- 14 Roheline taristu ja tervikkäsitlus
- 15 Õige veehinna leidmine
- 16 Innovatsioonipartnerluse kaudu tekivad uued lahendused

AVA- JA LÕPUISTUNG

IGATILKLOEB

Käesoleva aasta roheline nädal oli tegelikult sinine, sest selle istungite ja kõrvalürituste teemaks oli vesi. Teema oli päevakohane, sest Euroopa Komisjon on nimetanud 2012. aasta veeastaks. Samuti esitab komisjon aasta lõpuks suurema kava, kus analüüsib, mida on kvaliteetse vee kättesaadavuse tagamiseks Euroopa Liidus tehtud.

Suurürituse puhul saatis keskkonnavolinik Janez Potočnik osalejatele videotervituse. Ta ütles, et Euroopa Liit võib olla uhke väga paljude asjade üle, tuues näiteks joogi- ja supluvee kvaliteedi märgatava paranemise.

Hõisata on veel, lisa ta siiski. Põuad, üleujutused ja veenapus mõjuvad laastavalt ning paljusid edusamme takistavad saaste, valglinnastumine ja kliimamuutus.

Ta selgitas, et tuleb pidevalt teadvustada majandustegevuse, näiteks põllumajanduse, energeetika ja transpordi mõju kvaliteetse vee jätkusuutlike varude tagamisele.

Taani keskkonnaminister Ida Auken rõhutas, et praegused majandus-, kliima- ja ressursikriisid on omavahel seotud. Seega tuleb neid ka lahendada üheskoos. Selle tõsiasja eiramine läheb meile väga kalliks maksma.

Ta tõstis esile vajadust parandada veekasutuse tõhusust – vähendada veelekkeid, mis praegu ulatuvad 20-40%ni – ning kiitis ELi uut veealast innovatsioonipartnerlust. Nagu volinik, ootas ka Auken põnevusega konverentsi Rio+20 ja kinnitas, et Euroopa Liit soovib üleilmset vee-eesmärki, et aidata eelkõige arenguriike.

Ta selgitas, et tuleb pidevalt teadvustada majandustegevuse, näiteks põllumajanduse, energeetika ja transpordi mõju kvaliteetse vee jätkusuutlike varude tagamisele.

Janez Potočnik

Janez Potočnik,
Ida Auken

Bart Devos

Karl Falkenberg,
Ruth Mathews,
Ghislain de Marsily

© EL

Olukorra kirjeldus

Pariisi VI Ülikooli professor ja Prantsuse Teaduste Akadeemia liige Ghislain de Marsily käsitles kaht omavahel seotud teemat – veenappust ja kvaliteeti. Ta hoiatas, et põuased alad suurenevad põhja ja lõuna suunas veelgi, vähendades nii Euroopas kättesaadava vee kogust. Et sellisteks muutusteks valmis olla, tuleb kaugele ette mõelda.

Ta lisas, et kui Euroopa ühes osas on veepuudus, tuleb mõelda sellele, kuidas paremini vett kaitsta ja magestada ning reovett puhastada.

Veekvaliteedi kohta märkis ta, et EL on jõgede alamjooksul veekvaliteedi parandamisega hästi toime tulnud, aga ülemjooksul nii edukad oldud ei ole: veekvaliteet halveneb märgalade ja elupaikade kao ning reostuse suurenemise tõttu.

Ta tõstis esile peamiste tarbeveega varustamise alade kaitse kasulikkust, mida rakendatakse juba Saksamaal Münchenis, Belgias Spas ja Põhja-Iirimaal Belfastis. Veel rõhutas ta, et põllumajanduspoliitika ja tavad peavad olema kooskõlas hea ökoloogilise seisundi tagamisega.

Organisatsiooni Water Footprint Network (veekasutuse jalajälje võrgustik) tegevdirektor Ruth Mathews juhtis tähelepanu veeprobleemide ulatusele: umbes 2,7 miljardit inimest elavad vähemalt ühe kuu aastast veenappuses. Ta selgitas veekasutuse jalajälge kirjeldades, et kohalik veekasutus on üleilmse probleemi osa.

See aitab mõista, kui palju vett kasutatakse kas otseselt joogiks või pesemiseks või kaudselt toidu ja kaupade tootmiseks. Analüüsi võib teha nii üksikisikute, ettevõtete kui ka riikide tasandil. Et 40% Euroopa veekasutuse jalajäljest jääb väljapoole Euroopat, on EL otseselt seotud veenappuse ja reostusega mujal maailmas ning peab veepoliitikas sellega arvestama (vt lk 10-11).

Asjaomane tegevus

Peter Kristensen Euroopa Keskkonnaametist märkis, et reovee puhastamise direktiivi laialdane rakendamine on Euroopa vete kvaliteedi langusele, mis toimus 1970. aastateni, teatud määral tagasikäigu andnud ja kvaliteet on veidi paranenud.

Toitainete üleküllus ning põllumajanduslike väetiste ja pestitsiidide rohke kasutamine tekitavad endiselt probleeme, mistõttu enam kui poolte Euroopa pinnaveekogude seisukord ei ole hea. Et saavutada ELi veepoliitika raamdirektiivi eesmärgid, tuleb olukorra parandamiseks meetmeid võtta.

Sibylle Grohs Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadist esitas ülevaate, kuidas liikmesriigid on rakendanud asulareovee puhastamise direktiivi ja nitraadidirektiivi. Viimastel, 2007/2008. aasta andmetel on sellega kõige paremini hakkama saanud Saksamaa, Taani, Madalmaad ja Austria. Teised EU-15 liikmesriigid peavad veel vaeva nägema ning märkimisväärseid jõupingutusi tuleb teha 12 liikmesriigil, kes ühinesid liiduga 2004. aastal ja hiljem ning said nende direktiivide nõuete täitmiseks lisa-aega.

Ta selgitas komisjoni uut lähenemist sellele, kuidas tagada nõuete täielik täitmine liikmesriikides. Tavaliselt on selleks kasutatud Euroopa Kohtu abi, 2012. aastast alates aga pannakse suuremat rõhku ka riiklike vahendite, sh kontrolli ja partnerluslepingute täiustamisele, et aidata riikidel oma kohustusi täita.

Jorge Rodriguez Romero, Sibylle Grohsi kolleeg keskkonna peadirektoraadist, tutvustas veepoliitika raamdirektiiviga kasutusele võetud terviklikku lähenemisviisi, kus pannakse rõhku paremale valitsemisele ja jõgede vesikondade kooskõlastatud majandamisele, et saavutada 2015. aastaks nende hea seisund. Kõik liikmesriigid peavad esitama komisjonile jõgede vesikonna majandamise kavad. Neljal riigil – Belgial, Portugalil, Kreekal ja Hispaanial – on need veel esitamata.

Lõppistung

Euroopa Komisjoni keskkonna peadirektoraadi peadirektor Karl Falkenberg märkis, kuidas roheline nädal kirjeldas vee mitmekesisist otstarvet. Ta rõhutas, et keskkonna tervis on aluseks Euroopa konkurentsivõime püsimisele maailmas, kus loodusvarade piiratuse tingimustes püütakse päästa üha enam inimesi vaesusest.

Esimese kõnelejana esitles ta maailma noorte veeparlamendi presidenti Bart Devosi, kes edastas tungiva palve kaasata veedebatti ka noored.

Maailma noorte veeparlamendi esimene istung toimus 2012. aasta märtsis Marseille's ning selle eesmärk on noortevõrgustiku tegevust julgustada, toetada, propageerida, esindada ja elavdada. Kuna nüüdseks on parlament ametlikult tunnustatud ülemaailmne organisatsioon, palus Bart Devos toetust, saamaks arutelul täiel määral kaasa lüüa.

Belgia endine peaminister ning praegune Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) peasekretäri asetäitja Yves Leterme selgitas OECD tööd. OECD prognooside kohaselt suureneb üleilmne nõudlus vee järele 2050. aastaks 55%, kui praegused suundumused ja poliitika peaksid jätkuma.

Ta rääkis veepoliitika mõnest tulemusliku osast. Veele ja vee-teenustele tuleb seada hind. Kolmandik OECD 34 liikmest on seda juba edukalt teinud. Tähelepanu tuleb pöörata vee õiglasele jaotusele elanikkonna eri rühmade vahel ja vaja on ärgitada keskkonnahoidlikule innovatsioonile näiteks reoveepuhastuses.

Viimasena rõhutas Yves Leterme nõuetekohase veemajanduse korraldamise tähtsust, eriti kuna vahendeid on vähendatud nii eri riikides kui ka poliitikavaldkondades.

Euroopa Parlamendi liige ja parlamendi veeteemalise laiendatud töörühma esimees Richard Seeber nimetas mõned põhiülesanded. Need on kehtivate õigusaktide täielik rakendamine, üksikasjalikumate veeandmete hankimine jõgede vesikondade kohta ja tõhususe parandamine.

Ta soovitas veeprobleeme lahendada piirkondlikul tasandil ning kutsus üles parandama üldsuse teadlikkust ja arvestama veeküsimustega ka teistes poliitikavaldkondades. Samuti nõudis ta, et komisjon edendaks arutelu vee hinnakujunduse teemal ning analüüsiks vee maksumust ja osatähtsust majanduses.

Konverentsi lõpetas volinik Potočnik, kes, nagu selgus, on sündinud maailma veepäevaga samal kuupäeval. Ta kinnitas, et juba ametiaja alguses seadis ta vee üheks oma 2012. aasta prioriteediks.

Ta ei alahinnanud töö mahtu: aastaks 2015 tuleb kogu ELis saavutada vee hea seisund. See kohustus peab saama täidetud, sest see on nii keskkonna kui ka majanduse huvides. Samuti tuleb kaotada teadmislünk, esitades usaldusväärseid veearuandeid ja seades veekasutuse tõhususe eesmärgid.

Volinik palus osalejatel kujutada ette, kuidas nad suudaksid elada ühe päeva ilma veeta, andes neile nõnda kaasa lihtsa sõnumi – Iga tilk loeb.

Lisateave

<http://ec.europa.eu/environment/greenweek/index.html>

Karl Falkenberg,
Yves Leterme,
Peter Kristensen,
Richard Seeber

PÕLLUMAJANDUS

Põllumajandus sinisemaks ehk veehoidlikumaks

Põllumajandussektor on Euroopa suurim veekasutaja, tarbides ligikaudu 60% ELi jõgede vesikondadest pärit veest. Väetiste laialdane kasutamine tähendab ka reostamist. Kliimamuutus toob aga sellele sektorile muret juurde. Kõiki neid küsimusi käsitletakse keskkonnaalastes õigusaktides ja ühise põllumajanduspoliitika reformimisel.

Kliimamuutus ja veemajandus on reformitava, 2014. aastal jõustuva ühise põllumajanduspoliitika tähtsaimate teemade hulgas. Uue poliitika kohaselt tuleb rajada reservuaarid talvise liigvee hoidmiseks, täiustada niisutusmeetodeid ja muuta põllumajandustavasid nii, et vett kasutataks vähem.

Et juurutada keskkonna jaoks parimaid tavasid, kasutatakse nii piitsa kui ka päränikut. Kui põllumajandustootja ei järgi ELi õigusakte nitraatide ja põhjavee kohta, võib vähendada tema otsetoetusi. Teisest küljest aga võib ta uute nõuete, näiteks veepoliitika raamdirektiivi nõuete täitmiseks saada raha.

Nagu põllumajanduse ja maaelu arengu peadirektoraadi asepeadirektor Jerzy Bogdan Plewa vee ja põllumajanduse teemalisel istungil märkis, peab EL oma jõupingutusi märgatavalt suurendama.

Komisjon on teinud ettepaneku, et ELilt rahalise toetuse saamiseks peaksid põllumajandustootjad hoidma mulla orgaanilise aine sisaldust, kaitsma märgalasid ja huumuserikkaid muldasid ning järgima veepoliitika raamdirektiivi ja pestitsiidide säästva kasutamise õigusakte. Samuti tahab komisjon siduda ühise põllumajanduspoliitika reformi keskkonnahoidlikkust soodustava osa kaudu 30% otsetoetustest ökosüsteemidega.

Keskkonna peadirektoraadi peadirektor Karl Falkenberg loetles veepoliitika raamdirektiivis sätestatud nõudeid põllumajandustootjatele. Niisutusvee võtmiseks ja vooluveekogu lähedal asuva veekogu muutmiseks on vaja luba. Kinni tuleb pidada pestitsiidide kasutamise eeskirjadest. Reovee laskmine vooluveekogudesse keelatakse.

Ta rõhutas, et need kohustused on konkreetsed, arusaadavad ja kontrollitavad ega põhjusta liigset halduskoormust.

Tootlikkus ja hüvitamine

Põllumajandustootjate nimel rääkis nende organisatsiooni COPA-COGECA esindaja Paulo Gouveia, kes märkis, et veidi üle 90% Euroopa põllumajandusmaast sõltub sademetest. Nõudes keskkonnahoidliku kasvu meetmeid, mis tagavad põllumajanduse tootlikkuse, rõhutas ta, et põllumajandustootjad suhtuvad tõhusamatesse veemeetmetesse ja kehtivatesse õigusaktidesse lugupidavalt.

Ta lisas, et kui põllumajandustootjad teevad nõutust rohkem, võib see kahjustada nende majandustulemusi, mistõttu tuleks selle eest maksta hüvitist.

Pestitsiididevastase organisatsiooni Pesticides Action Network juhatuse liige François Veillerette juhtis tähelepanu tõsiasjale, et 50-80% Euroopa vee nitraadireostusest pärineb põllumajandusest. Et see reostus on seotud põllumajandustavade, tuleks neid muuta.

Lisateave

<http://ec.europa.eu/environment/agriculture/index.htm>

MEREKESKKOND

Tegutsemine terve merekeskkonna heaks

Meie ühiskonna ning majanduse jaoks elutähtsad Euroopa mered ja ookeanid on ohus. Euroopa Liit tegutseb selle nimel, et ohud kaotada ning suurendada meie teadmisi sellest olulisest varast, et selgest saaksid kasu ka tulevased põlvkonnad.

Franz Lamplmair Euroopa Komisjoni merendus- ja kalandus- asjade peadirektoraadist rääkis merenduspoliitika võimalikust osatähtsusest strateegia „Euroopa 2020” elluviimisel ja veehoidlikkusest, mida merenduspoliitika võib strateegiasse juurde tuua.

Selleks on kolm peamist valdkondadevahelist meedet, mida komisjon propageerib: laialdasem mere-seirealane koostöö, paremad teadmised merekeskkonnast ja merendusest ning parem ruumiline planeerimine merel. Nii peaks olema kindlami tagatud merede ohutus, turvalisus ja puhtus, edeneks digitaalne ühiskond ning tugevneksid säästva majanduskasvu põhialused.

Ta kinnitas, et komisjon kavatses esitada sügisel teatise veehoidliku majanduskasvu kohta, ja rõhutas Euroopa merede laiemat majanduslikku tähtsust. Rannikualadel elab üle 205 miljoni inimese ja töötab 88 miljonit ning veehoidliku majanduse kogulisandväärtus on hinnanguliselt 495 miljardit eurot.

Teadlikkuse tõstmine

Šoti mereuuringute organisatsiooni Scottish Association of Marine Science professori Laurence Mee sõnul on merekeskkond äärmiselt oluline, aga suuresti nähtamatu, ja see nähtamatus ongi põhjus, miks on keeruline avalikkust selle hävimise peatamise kaasata.

Ta rääkis, kui keeruline on selgitada, missugused on merede ja ookeanide probleemid, ning milliseid nendega seotud vaeleusaamu on olemas. Avalikkus on veendunud, et kõige ohtlikum on reostus, aga tegelikult on kõige suurem oht jätkusuutmatu kalandus.

Professor Mee selgitas, mille vahel peavad liikmesriigid eelkõige valima, kui rakendavad merestrategie raamdirektiivis sätestatud terviklikku tegutsemisviisi: kas ühendada jõud mereelustiku hoidmiseks või olla valmis katastroofideks ning kalanduse ja bioloogilise mitmekesisuse pöördumatuks hävinguks.

Unesco valitsustevahelise okeanograafiakomisjoni (Intergovernmental Oceanographic Commission) täitevsekretäri asetäitja dr Mitrasen Bhikajee tõi välja neli määrava tähtsusega probleemi, millega tuleb tegelda: ookeanivee hapestumine, riikide jurisdiktsioonist välja jäävate alade seisund, reostuse levik ja puudulikud teadmised mere kohta. Ookeanidest on läbi uuritud vähem kui 5%.

Seda teemat jätkas teisest vaatevinklist ookeanihoiu organisatsiooni Oceana Euroopa teadusdirektor Ricardo Aguilar: kuigi paljud räägivad puudulikest teadmistest, eirati ELi kalapüügikvootide kehtestamisel umbes 80% teaduslikest nõuannetest. Ta märkis, et ühise kalanduspoliitika reform peab sisaldama veel järgnevat: hea keskkonnaseisundi saavutamise kohustus peab olema õiguslikult siduv ja bioloogilise mitmekesisuse tunnustamine peab olema juhtpõhimõte.

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/marine/index_en.htm

Rannikualadel elab üle 205 miljoni inimese ja töötab 88 miljonit ning veehoidliku majanduse kogulisandväärtus on hinnanguliselt 495 miljardit eurot.

Franz Lamplmair

LIFE

Programmi LIFE toetus veevaldkonnale

ELi keskkonna valdkonna rahastamisallikas LIFE on aidanud rakendada liidu veealaseid õigusakte viimased 20 aastat. Uueks etapiks valmistudes pööratakse tähelepanu selle tihedamale löimisele teiste rahastamisvõimalustega, et parandada suuremate keskkonnaprojektide rahastamist.

Dr Lynne Barratt programmi LIFE välisest järelevalverühmast ASTRALE tutvustas alustuseks tulemusi, mis saadi komisjoni tellitud analüüsist LIFE'i projektide mõju kohta ELi veealastele õigusaktidele.

Analüüsi jaoks võeti 197 projekti, mida oli programmist LIFE rahastatud alates 2005. aastast, ja valiti neist välja 33, et uurida, kuidas need võivad poliitikaloo mele mõju avaldada. Vaadeldud valdkondi oli veepoliitika raamdirektiivist ja üleujutustest veeressursside ning reostuseni. Kuigi ressursside ja reostusega seotud projektid olid hästi esindatud, olid ülekaalus veepoliitika raamdirektiiviga seotud projektid.

Lisaks paljudele muudele tugevatele külgedele on programmist LIFE rahastatud projektid tõhus viis ideede, tehnoloogia ja meetodite väljatöötamiseks ja katsetamiseks ning uurimiseks, mis on teostatav ja mis mitte. Nad avaldavad mõju igale poliitikaloo me etapile, aga on kõige mõjusamad rakendamisel. Neis on probleemide lahendamisse edukalt kaasatud asjaomaseid sidusrühmi ja reageeritud hästi õigusaktide muutmisele. Sama oluline on see, et need on tulemuslikud: umbes 80% saavutab oma eesmärgid.

Dr Barratti sõnul seisneb peamine nõrkus siiski selles, et kuna projektid viiakse ellu kohalikul tasandil, ei kasutata kogu nende potentsiaali laiemalt ära. Seetõttu jõudis ta järeldusele, et LIFE'i projekte tuleks ehk valida selle alusel, kui hästi suudetakse nendega poliitikat ellu viia, mitte mõjutada.

Pärast aastat 2014

Keskkonna peadirektoraadi peadirektor Karl Falkenberg selgitas, kuidas saaks komisjoni arvates suurendada LIFE'ist saadava rahastamise mõju ja kasu, suurendamata oluliselt selle eelarvet, pärast seda, kui järgmise aasta lõpus jõustub selle uus tegevusvolitus.

ELi otserahastus keskkonnaprogrammidele on teiste poliitika-valdkondadega võrreldes tagasihoidlik – praegu umbes 270 miljonit eurot aastas. ELi põllumajanduse, regionaalpoliitika ja teadusuuringute eelarvetest rahastatavate projektide keskkonnamõju arvestades saab keskkonna peadirektoraat suunata umbes 10-12 miljardi euro kasutamist keskkonnahoidlikkuse eesmärgil.

Ta ütles, et programmi LIFE raames jätkub projektide toetamine ja otsitakse lõimitumaid rahastamisviise. Püütakse ära kasutada iga võimalikku võimendavat koostõimet, et jagada suhteliselt kitsapiirilisi kohalikke kogemusi kogu Euroopale. Et seda soodustada, kasutatakse osa vahenditest omavalitsuste, piirkondade, riikide ja piiriüleste alade koostöö edendamiseks.

Rohelisel nädalal toimus ka auhinnatseremoonia 2011. aasta parimate LIFE'i projektide tunnustamiseks (lisateavet saate, kui klõpsate alltoodud lingile).

Lisateave

<http://ec.europa.eu/environment/life/index.htm>

<http://ec.europa.eu/environment/life/news/newsletter/index.htm>

VEEKASUTUSE JALAJÄLG

Meie veekasutuse jalajälje määratlemine

Üleilmne tarbimine võib veevarusid väga palju mõjutada, eriti riikides, kus vett on vähe ja kust eksporditakse kaupu, mille tootmiseks on vaja palju vett. See võib kahjustada säästvat arengut ja keskkonda. Veekasutuse jalajälje abil saab seda probleemi täpsemalt määratleda.

Veekasutuse jalajälg näitab, kui palju kasutatakse inimeste veevarusid. See aitab kindlaks teha ka kasutamise aja ja koha, mitte nagu CO₂-jalajälg, mis sisaldab teavet ainult keskkonda mõjutava sündmuse toimumise, mitte selle koha ega aja kohta.

Veekasutuse jalajälg võib olla otsene (vesi, mille me oleme ära joonud) või kaudne (vesi, mida on kasutatud nende kaupade tootmiseks, mille oleme ostnud). Seda näitajat saab kasutada protsesside või toodete, üksikisiku või riigi käitumise ning konkreetsete geograafiliste piirkondade või kogu maailma veekasutuse kirjeldamiseks. Põllumajanduse jalajälg on suurim – 92% kogu planeedi veekasutusest.

Organisatsiooni Water Footprint Network tegevdirektor Ruth Mathews juhtis tähelepanu varjatud veevoogudele, mis tähendab seda, et vett kasutatakse ühes kohas sellise kauba tootmiseks, mida tarbitakse teises kohas. See käsitlusviis parandab meie arusaama, kuidas vesi maailmas ja majanduses ringi liigub.

Umbes 40% Euroopa tarbijate veekasutuse jalajäljest on väljaspool ELi, sest näiteks puuvilla, kakaod ja nisu imporditakse. See puudutab nii ELi-sisest veepoliitikat kui ka teisi valdkondi, eelkõige kaubandust ja põllumajandust.

Ta tegi ettepaneku, et veerikastel riikidel oleks mõttekas toota kaupu ekspordiks ja veevaestel võiks olla tõhusam neid importida, mitte oma piiratud ressursse kurnata.

Juhtumiuuringud

Esmatarbekaupade kontserni Unilever keskkonnanohiusepetsialist Donna Jeffries andis ülevaate, mida see kontsern veekasutuse jalajäljega ette võtab. Oma säästva elu kava kohaselt tahab Unilever 2020. aastaks parandada miljardi inimese tervist ja hügieeni, tagada läbinisti säästvad hanked ja vähendada oma toodete jalajälge poole võrra.

Umbes 40% Euroopa tarbijate veekasutuse jalajäljest on väljaspool ELi.
Ruth Mathews

© EL

Veekasutus on nende eesmärkide saavutamiseks otsustava tähtsusega. Asi ei ole mitte lihtsalt kontserni toodetes sisalduva vee koguses, vaid ka tema kaupade tarbijatel vaja mineva vee koguses. Ta tunnistas, et jälgitavuse tagamine ja toodete koostisosade jaoks kasutatud vee koguse tuvastamine oli eriti raske.

Veekasutuse jalajälje meetoodika abil on siiski võimalik teha kindlaks probleemseid kohad, teavitada ja mõjutada tarneahela lülisid, tuvastada tarneahelate riskid ning ärgitada tegema tooteuendusi.

Dr Julio Postigo MacDowall Texase Ülikooli geograafia- ja keskkonnateaduskonnast tõi ilmeka näite selle kohta, kuidas põhjavesi on muutunud üleilmseks. Varjatud veevoog, mis kaasneb Peruu Ica oru sparglite Ühendkuningriiki ekspordimise mahtude tohutu suurenemisega, võrdub 3600 olümpiaujula veekogusega. Nii väheneb oru põhjaveekiht tõenäoliselt kõige kiiremini maailmas.

Lisateave

<http://www.waterfootprint.org/?page=files/home>

Kava koostamine

Rohelisel nädalal peeti kolmas ELi veekonverents. See oli üks osa Euroopa Komisjoni konsulteerimisest ELi veepoliitika tuleviku teemal.

ELi kolmanda veekonverentsi osalejatelt paluti abi ELi veepoliitika strateegia „Blueprint to Safeguard Europe’s Water Resources” („Euroopa vete kaitsmise kava”) koostamiseks. See peaks valmima 2012. aasta lõpupoole ning selle eesmärk on parandada veealaste õigusaktide rakendamist ja selgitada välja puudujäägid, millega tuleb tegeleda.

Üks pakiline ülesanne on kiirendada samme veepoliitika raamdirektiivi eesmärkide täitmiseks. Liikmesriigid leppisid neis kokku 2000. aastal ja nende kohaselt tuleb tagada veekogude hea seisund 2015. aastaks. Hinnangute kohaselt ei pruugita paljudes jõgede vesikondades selle eesmärgini jõuda.

Komisjon loodab, et kava julgustab liikmesriike nägema sellega rohkem vaeva ja pakub neile selleks lisavahendeid. Kava toetavate hindamiste abil saab välja selgitada, mis takistab Euroopa vete puhtaks muutmist.

Üleilmne ja Euroopa veeprobleem

Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse peadirektor Dominique Ristori kirjeldas, et kui mingeid meetmeid ei võeta, on 2030. aastal magevee puudujääk tõenäoliselt 40%. Veenappus mõjutab juba praegu viiendikku Euroopast.

Euroopa peab kogu maailmas propageerima head veehaldust, ütles Jacqueline McGlade Euroopa Keskkonnaametist. Ametil on palju näiteid headest tavadest, mida jagada, et oleks lihtsam hallata ka teiste piirkondade suurte jõgede vesikondi.

Amet on välja töötanud veearestussüsteemi. „Veearestus võimaldab arutleda hinnakujunduse ja majanduskasvust lahutamise eesmärkide üle,” ütles Jacqueline McGlade. Nagu CO₂, tuleb ka vee tarbimine majanduskasvust lahutada.

Euroopa veepoliitikal on kolm peamist eesmärki: parandada veekvaliteeti, vähendada veest tingitud pingeid ja parandada vastupanuvõimet äärmuslike sündmuste suhtes. Neil kõigil on ühised põhjused ja neid saab käsitleda koos.

Seejärel toimusid konverentsil eraldi istungid, kus uuriti lahendusi, majandushoobasid ja valitsemist.

Lahendused

Jacques Delsalle keskkonna peadirektoraadist iseloomustas võimalusi, mida komisjon kava jaoks kaalub. Ta ütles, et veeprobleemide lahendamiseks on vaja tervet hulka meetmeid. Tuleb leida võimalused, kuidas reageerida mitmele probleemile kooskõlastatult, sest pelgalt üheainsa meetmega neid lahendada ei suudeta.

Eelistatavad lahendused peaksid keskenduma veenõudluse juhtimisele, veeökosüsteemide kaitsmisele ja puhta vee kättesaadavuse parandamisele.

Sel eesmärgil kaalub komisjon veekasutuse tõhususe suurendamise meetmeid, mulla majandamist, maaviljeluse korraldamist, vee korduskasutamist ja alternatiivseid veevarustusvõimalusi (magestamist ja vihmavee kogumist). Samuti on vaja vee-, põllumajandus- ja energeetikapoliitika suuremat lõimitust.

Majandushoovad

Majandushoovad võivad aidata saavutada keskkonnanäesmärke ja muuta reaalselt käitumist, ütles Henriette Faergemann keskkonna peadirektoraadist.

Hinnakujundus peab olema õiglane, kehtima kõikides sektorites ja arvestama ka väliskuludega. Hinnakujunduspoliitika, mille eeltingimus on mõõtmine, peab ärgitama vett tõhusamalt kasutama ja võtma arvesse sotsiaalseid asjaolusid.

Veeturud saavad kujundada õigeid veehindu, aga need turud tuleb luua veekogude järgi. Ökosüsteemi teenuste eest tasumise meetodikat on vaja veel uurida, kuid pikas plaanis oleks sellest kasu. Ka sertimisel ja märgistamisel on oma eelised, sest tarbijad saaksid ooste tehes näidata, milliseid väärtusi nad hindavad. Majandushoovad toimivad siiski ainult juhul, kui enne nende väljatöötamist ja rakendamist on olemas õige teave.

Christian Pèes Euroopa põllumajandustootjate organisatsioonist COPA-COGECA kinnitas, et põllumajandustootjad on valmis tegutsema, aga kulud kanduvad tarbijatele. Sektor vajab nõuandeid, kuidas vähendada kulusid, parandada niisutussüsteeme ja leida kultuurid, mis vajavad vähem vett.

Halduse parandamine

Saksamaa keskkonnaministeeriumi veevaldkonna direktor Fritz Holzwarth tõstis esile veepoliitika raamdirektiivi edu piiriülese veemajanduse korraldamise süsteemi loomisel. Samuti on paranenud üldsuse osalemine, piiriülene koostöö ja teadmised. Kehtiva poliitilise raamistiku ja veepoliitika raamdirektiivi ühise rakendusstrateegiaga tuleks jätkata. Ta ütles,

© EL

Kui mingeid meetmeid ei võeta, on 2030. Aastal magevee puudujääk tõenäoliselt 40%.

Dominique Ristori

et erastamine ei asenda head valitsemistava. Lisaks teiste sektorite võistlevatele eelisvaldkondadele (eelkõige põllumajanduses) tekib looduskaitse-, kliima- ja veeosakondade vahel probleeme isegi ühe ja sama ministeeriumi piires.

Mario Andres Urrea Mallebrera Hispaania Segura jõe vesikonna ühendusest Confederación Hidrográfica del Segura rõhutas veekvaliteedi eesmärkide saavutamise raskusi, mis tekivad siis, kui planeerimis-, keskkonna-, põllumajandus- ja veeküsimustega tegelevad eri ametiasutused. Ka õigussüsteem on selle pusle oluline osa. „Lõpuks ometi tegi kohus 15 aastat kestnud asjas otsuse sulgeda vaidlusalune kaev, aga kogu selle menetlusaja jooksul [ebaseaduslik] veevõtt jätkus,“ rääkis ta.

Osalejad jõudsid järeldusele, et veealaste õigusaktide parem rakendamine, jõustamine ja asjaomane järelevalve on olulisemad kui ükskõik kui suur muudatus kehtivas õigusaktis.

Guus Borchardt keskkonna peadirektoraadist kirjeldas esseisvat tööd. „Veemajandus tähendab tasakaalu leidmist – ja kompromissi – eri vajaduste ja kasutajate vahel.“ Ta tuletas meelde, et Euroopa veealane innovatsioonipartnerlus on selle sektori võimalus parandada konkurentsivõimet ja muuta oma ideed kaubeldavateks lahendusteks. Meenutades konverentsil osalejatele nende vastutust, lausus ta: „Me ei saa laenata vett järgmiselt põlvkonnalt. Kui me veevarud reostame ja ära kasutame, jääb meist maha suur võlg, mida me ei suuda kunagi tagasi maksta.“

Uued saasteained ja väljapääs nõiaringist

Suur hulk reguleerimata keemilisi ühendeid jääb reoveepuhastusseadmetes eemaldamata ning satub keskkonda ja toiduahelasse. See suuresti nähtamatu probleem on ametiasutustele tõsine pähek: kuidas reostust ära hoida, kui ei tea, mida või kust otsida või kas üldse mingit ohtu on?

ELi õigusaktidega on piiratud paljusid saasteallikaid (näiteks pestitsiidid ja tööstusjäätmed), aga vähem tuntud kemikaalid tekitavad endiselt muret.

Euroopa Keskkonnaameti (EEA) teadlase Beate Werner sõnul on probleem selles, et saasteainete üle ei teostata järelevalvet tavaliselt enne, kui need on õigusaktidega reguleeritud. Õigusakte nende kohta aga ei koostata enne, kui on olemas piisavad andmed nende ohtlikkuse kohta. EEA esitab nüüd soovitusliku loetelu ainetest, mida oleks vaja jälgida ja põhjalikumalt uurida.

Üks poliitikakujundajate ülesanne on olla kursis uue tehnoloogia ja tootmisega: „Me ei tea, mida praegu keemiatööstuses arutatakse, et teada, mis järgmise kümne aasta jooksul turule võib tulla,“ ütles Beate Werner. Teine tundmatu tegur on mitme saasteaine koosmõju.

Kõiki uudised ei ole siiski halvad ja varasemast on näha, et õiguslik reguleerimine toimib. Pärast seda, kui elavhõbeda ja atrasiini (pestitsiid) kasutamist piirati, on nendest tingitud saaste oluliselt vähenenud. Nüüd hakkab EEA tähelepanu pöörama sisesekreetsioonisüsteemi kahjustavatele ainetele, mis on igapäevaste majapidamis- ja hügieenitoodete tavapärased koostisosad. Üha rohkem on tõendeid selle kohta, et need kemikaalid on seotud mitmesuguste terviseprobleemidega. Seetõttu on vaja takistada nende sattumist veesüsteemi ning muuta tarbijate käitumist, et see saasteallikas likvideerida.

Dr Georg Hanke ELi Teadusuuringute Ühiskeskusest kirjeldas probleemi ulatust. Teadlased uurisid 91 reoveepuhastusseadme heitvett. Nad tegid proovid 168 ühendi leidmiseks ja leidsid neist 134.

Kuna turul on väga palju aineid (üle 100 000, millest osa on küll täiesti ohutud) ja analüüsimine on kallis, on vaja paremat teabevahetust laborite vahel, et paraneks kättesaadavate andmete kvaliteet, ja uuenduslikke meetodeid ainete mõju tuvastamiseks.

Vee-ettevõtetele teevad eriti muret ravimite jäägid joogivees, ütles Frank Sacher 28 riigi 70 000 vee-ettevõtet ühendavast katusorganisatsioonist EUREAU.

Tema sõnul ei taha tarbijad, et nende joogivees oleks uusi saasteaineid, nagu ravimijäägid, ja joogivees sisalduvate ravimijääkide piirmäärade kehtestamise vajadust ei ole, sest vastuvõetavat saastetaset ei ole olemas. Tema sõnul peaks reostuse likvideerimine ahela lõpus olema viimane valik. Uute kemikaalide jaoks lubade andmisel tuleks arvestada nende võimaliku mõjuga joogiveele. Reostus tuleks likvideerida selle tekkekohas, näiteks haiglate või tehaste juures, ning rohkem teavet peaks olema keemiliste ühendite ja segude mõju ja olelusringi kohta.

Lisateave

<http://www.eea.europa.eu/publications/hazardous-substances-in-europes-fresh>

<http://www.eea.europa.eu/publications/the-impacts-of-endocrine-disrupters>

Vee-ettevõtetele teevad eriti muret ravimite jäägid joogivees.

Frank Sacher

Madalmaade jaoks on õige kaitsta veevarusid ja tagada elanikkonna ohutus, sest üleujutusrisk hõlmab 60% maast.

Bart Permet

KLIIAMUUTUS

Kliimamuutusega kohanemise plaan tuleb koostada kohe

Prognooside kohaselt muutuvad veenappus, põud ja üleujutused tulevikus kliimamuutuse tõttu järjest suuremaks probleemiks. Euroopa Komisjon tahab, et kõik ELi liikmesriigid töötaksid välja kohanemisstrateegiad, võttes õppust minevikust ja üksteise kogemustest.

Kliimamuutuse mõju ei ole mitte ainult troopiliste saarte probleem. EL on tegelikult üks katastroofialtimaid piirkondi maailmas, ütles rohelisel nädalal osalejatele ELi kliimameetmete volinik Connie Hedegaard. „Küsi kindlustusseltsidelt!”

Euroopa saab oma vastupanuvõimet tugevdada parema planeerimise ja juhtimisega. Praeguseks on ELi 27 liikmesriigist 12 koostanud kliimamuutusega kohanemise strateegiad. Ülejäänud peavad tegema sama. ELi tasandi strateegia avaldatakse 2013. aasta alguses. Sellega peaks paranema teadmised kliimamuutusest ja selle mõjust, olema tagatud kohanemise lõimimine ELi tähtsaimatesse poliitikaval-dkoadesse ja rahastamismehhanismidesse ning paranema kohanemisalane koostöö kogu Euroopas.

Et aidata kliimamuutusega kohanemist kavandada, on komisjon andnud kasutusse veebiabivahendi Climate-Adapt. Platvormi esitles Rosario Bento Pais keskkonna peadirektoraadist, see hõlmab kliimasuundumusi ning riiklike ja piirkondlike kohanemismeetmete, teadusuuringute ja juhtumiuuringute andmebaasi.

Samuti teeb komisjon ettepaneku, et 20% 2014.–2020. aasta eelarvest (mille liikmesriigid peavad veel heaks kiitma) tuleb eraldada kliimamuutuse leevendamiseks või sellega kohanemiseks.

Üks asi, mille EUREAU esindaja Claudia Castell-Exneri arvates peaks veemajanduses poliitikaga tagama, on joogiveeallikate kaitse. Piirkonnad ja riigid peaksid valima, millised meetmed on nende jaoks kõige paremad. Näiteks veesäästumeetmed ei pruugi olla kõigi jaoks õige valik, kui need ei tasu end ära ega ole üldsusele vastuvõetavad.

Madalmaade jaoks on õige kaitsta veevarusid ja tagada elanikkonna ohutus, sest üleujutusrisk hõlmab 60% maast. Bart Permet selgitas riigi deltakomisjoni mõtteid. See komisjon otsib n-ö karika täitumise punkte, et olla katastroofidest sammuke ees ja vältida üleinvesteeringut.

Uude tehnoloogiasse investeerimist on raske suurendada, kui teadlastel puudub kindlus, kuidas kliimamuutus meid tulevikus mõjutab. Alan Jenkins Ühendkuningriigi ökoloogia- ja hüdroloogiakeskusest ütles, et see ei tohi takistada teadlastel andmast autoriteetset teavet, mille alusel poliitikat kujundada. „Peame kindluse puudumisega leppima.”

Monica Scatasta Euroopa Investeeringuspangast, mis rahastas 2011. aastal kliimamuutusega kohanemise projekte (80% neist veesektoris) umbes miljardi euro eest, väljendas arvamust, et ebakindlus võib pakkuda ka võimalusi: panna institutsioone otsima uusi tegutsemisviise ja hoidma end areneva kliimapoliitikaga kursis.

Lisateave

<http://climate-adapt.eea.europa.eu>

Roheline taristu ja tervikkäsitus

© Shutterstock

Ökosüsteemi teenuste kasutamine on majandustegevus ja nii tulekski seda võtta.

Franz zu Salm-Salm

Modelleerimise tulemused võimaldasid tuvastada, milline toimimisviis on igas piirkonnas kõige tulemuslikum.

Leiti, et linnade rohelisemaks muutmisel oleks kõige suurem mõju üleujutuste vähendamisele Ühendkuningriigis, aga maaviiljelustavade kohandamine oleks kõige tulemuslikum Lõuna-Euroopas ning jõeloogete taastamine Skandinaavias ja Läänemere riikides.

Süsteemse mõtlemise poole

Halduse poolelt vaatles rohelist taristut Jonathan Hughes Šoti looduskaitseorganisatsioonist Scottish Wildlife Trust. Ta selgitas Šotimaa maakasutusstrateegia väljatöötamise tagamaid. Selle 2011. aastal avaldatud strateegia eesmärk oli suunata poliitikat ning määratleda planeerimise, veemajanduse korraldamise, maaelu arengu ja elurikkuse kaitse põhimõtted.

Poliitikakujundajate peamine ülesanne on leida viise, kuidas suurendada maastiku vastupanuvõimet veevarudele avaldatava surve, kliimamuutuse ja inimtegevuse muu mõju suhtes. Roheline taristu võib olla osa lahendusest.

Roheline taristu on uus ruumilise planeerimise meetod, kus haljasalade ja maastikuelementide võrgustikku hallatakse nii inimestele kui ka loodusele kasulikult. Nii on võimalik kaitsta elurikkust ja vett, kohaneda kliimamuutusega ning saavutada ökosüsteemi teenuste jätkusuutliku kasutamisega teised keskkonnanäesmärgid. Rohelise nädala istung teemal „Loodus töötab meie heaks. Vesi ja roheline taristu“ toodi näiteid sellisest mõtteviisist.

Dr Peter Burek ELi Teadusuuringute Ühiskeskusest esitles üleeuroopaliste vee kinnipidamise meetmete (mille eesmärk on kahandada suurveetippe ja suurendada jõgede madalveeaega) tõhususe uuringu tulemusi. Voolu aeglustumine alamjooksul vähendab põudade mõju ning takistab üleujutusi, kõrbestumist ja sooldumist.

Teadlased modelleerisid ajavahemikuks 2030. aastani mitu toimimisviisi: metsastamise ja metsa uuendamise, linnade rohelisemaks muutmise (kaetud pinna pindala vähendamise ja lehttaimestiku pindala suurendamise kaudu), maaviiljeluse korraldamise ja jõeloogete taastamise jõgede pikendamiseks.

Strateegia näitab muutust süsteemse mõtlemise poole ning kaugenemist liikide kaitsest ja elukohtade määratlemisest, ütles Hughes, selgitades, et kliimamuutuse tõttu ei ole enam mõeldav tugineda ainult ühele üksikmeetmetele.

Maakasutuse planeerimise süsteemide muutmine on aga mõnes riigis raskem kui teises, hoiatas Belgia Louvaini Katoliku Ülikooli õigusteaduse professor dr Charles-Hubert Born ning lisas, et planeerimisega tegelevatel asutustel on suur kaalutusõigus, aga nad ei ole sageli teadlikud oma otsuste mõjust.

Ta soovitas anda asutustele roheline taristu üldplaan koos siduvate eeskirjadega.

Kesk-Saksamaal asuva Saksi-Anhalti liidumaa metsaomanike ühenduse eestkõneleja Franz zu Salm-Salm tutvustas sidusrühmade seisukohti, öeldes, et rohkem on vaja tunnustada metsade ja teiste ökosüsteemide tähtsust veevarude säilitamisel. „Ühiskonnale pakutavaid ökosüsteemi teenuseid kasutavad ettevõtted kaubanduslikul eesmärgil täiesti tasuta.“

Ta nõudis veepoliitika raamdirektiivi reformi ja õiglast ökosüsteemi teenuste turgu. „Ökosüsteemi teenuste kasutamine on majandustegevus ja nii tulekski seda võtta,“ sõnas ta.

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm

VEE HINNAKIJUNDUS

Õige veehinna leidmine

Miks peaks vesi maksma ühes riigis rohkem kui teises? Rohelisel nädalal räägiti uusimatest teadusuuringutest vee hinnakujunduse ja muude majandushoobade teemal.

Vee hind erineb ELis suurel määral: Kopenhaagenis maksavad tarbijad ühe kuupmeetri eest 6 eurot (k.a varustamine ja puhastamine), Roomas aga ainult 1,25 eurot. Wagenin- gen'i Ülikooli vanem veeökonomist ja raamatu „The End of Abundance” („Külluse lõpp”) autor David Zetland möönis, et maksumus sõltub küll kohalikest tingimustest, aga valesti on see, et kulud – kaasa arvatud keskkonnakulud – ei kandu edasi klientidele.

Istungil „Kes kardab veehindu?” hoiatas ta, et kuna poliitikute surveel hoitakse hindu kunstlikult madalal, ei saa vee-ettevõtted kapitalikulud tagasi. „Kui kulud on tuludest suuremad, ei olda jätkusuutlikud.”

Üleilmselt on kokku lepitud, et veele tehtavad kulutused ei tohi ületada 3% leibkonna sissetulekust. Eurooplased maksavad palju vähem. Kui vaesematel inimestel on vaja nende kulude katmiseks abi, on parem anda neile raha ja lasta neil valida, kuidas seda kasutada, mitte kehtestada n-ö sotsiaalseid veehindu, mis tekitavad probleeme ega sunni vett tõhusamalt kasutama. „Pange veele jätkusuutlik hind ja inimesed kasutavad seda vähem või rohkem, nagu nad ise soovivad. See on parem, kui öelda neile, kui kaua nad peaksid olema duši all või kas nad võivad aeda kasta.”

Määrav on kontekst

Ka Ühendkuningriigi veevaldkonna konsultatsiooniettevõtte Solventa veekonsultant John Maguire pooldas seda, et ettevõtted saaksid määrata veehinna, mis kataks kõik veetaristu ülalpidamise kulud.

Ta esitles veejaotusvõrkudes tehtud uuringu „Sustainable Economic Levels of Leakage (SELL)” („Majanduslikult jätkusuutlikud lekkemäärad”) tulemusi. SELL on lekkemäär, mille puhul on lekke kõrvaldamise kulud võrdsed vee piirhinnaga. ELi kuues liikmesriigis ja Türgis korraldatud juhtumiuuringutest selgus, et SELL oli vahemikus 7,3-48%.

Selline tulemus näitab, et kogu ELis ühesuguste veekao sihttasemetega kehtestamine oleks viga, sest igal süsteemil on oma kontekst. „Jõutakse punkti, kus lekete vähendamine ei tasu enam kulusid ära. Näiteks Ühendkuningriigis on odavam ehitada uus veehoidla, kui vähendada lekkeid veel 1% võrra.” Kulutõhususe arvutamisel tuleb pidada silmas ka keskkonna- ja ressursikulu, mitte üksnes rahalist kulu.

Jaroslav Mysiak, kes esindas Itaalia säästva arengu uuringute organisatsiooni Fondazione ENI Enrico Mattei ning ELi ja Vahemere maade kliimamuutusekeskust Centro Euro-Mediterraneo sui Cambiamenti Climatici, esitles säästva veemajanduse tagamiseks Euroopas kasutatavate majandus- poliitiliste hoobade hindamise uuringu tulemusi. Uuringus keskenduti sellistele teguritele nagu vee hinnakujundus, veega kauplemine, turu arengu- ja toimimistakistuste vähendamine ning riskide jagamine. Uuringus jõuti järeldusele, et selliste probleemidega nagu jätkusuutlik veevarustus tuleks tegelda sihipäraste vahendite abil.

Kuigi paljude selliste vahenditega ei ole õnnestunud soovitud tulemusi saavutada, on mõnel juhul põhjuseks liiga kiire loobumine. Üks on aga kindel: majanduspoliitiliste hoobadega saab veekasutust tõhusamaks muuta.

Kuna poliitikute surveel hoitakse hindu kunstlikult madalal, ei saavee-ettevõtted kapitalikulud tagasi.

David Zetland

Innovatsioonipartnerluse kaudu tekivad uued lahendused

Strateegias „Euroopa 2020” kajastuv innovatsioonipartnerlus on mõeldud ühiskondlike probleemide lahendamiseks, Euroopa konkurentsivõime parandamiseks ning töökohtade loomise ja majanduskasvu soodustamiseks. Veepartnerlus sai alguse 2012. aasta kevadel. Selle tulemusena peksid paranema uuendustegevus ja tekkima praktilised lahendused Euroopa veeprobleemidele, nii et see sektor muutuks üleilmsest konkurentsivõimelisemaks.

Keskonna peadirektoraadi peadirektor Karl Falkenberg selgitas, et Euroopa innovatsioonipartnerlus toob kokku valdkonna asjatundjad, et koondada ideid, neid katsetada ja turule sobivaks arendada.

Ta ütles, et Euroopa vajab uusi uuenduslikke lahendusi vee kvaliteedi ja kvantiteedi probleemidele. Üks neist on reostuse vähendamine, sest reostus ei võimalda riikidel saavutada veepoliitika raamdirektiivi eesmärgi. „Peame hoolt kandma selle eest, et teaduslike teadmiste rajal töötatakse välja praktilised meetmed ja lahendused, mida saab rakendada kogu Euroopas,” sõnas ta.

Euroopa innovatsioonipartnerlus peaks tooma kasu nii majandusele kui ka keskkonnale. „Kui leiame uuenduslikke ideid, kuidas veega tõhusamalt ümber käia – pidades silmas põllumajandust, tööstust ja elurikkust –, tahab ülejäänud maailm neid lahendusi ka omale ja see on meie jaoks äärmiselt oluline.”

Euroopa Veepartnerluse aseesimees Friedrich Barth kiitis partnerluse eesmärgi ja tõi välja valdkonnad, kus on selgelt vaja midagi ette võtta, näiteks 30% veekaod.

Üks partnerluse suur ülesanne on tema sõnul veesektori konservatiivsuse vähendamine. Ta kutsus komisjoni üles mitte keskenduma ainult suurtele ettevõtetele. „Kaasake ka VKEd. Nemad on uuendajad.” Samuti tuleb tema arvates kaasata kohalikud omavalitsused ja keskvalitsused, kodanikuühiskond, kutseühingud ja finantssektor.

Uuendustegevus põllumajanduses

ELi põllumajandusvoliniku Dacian Cioloşi nõunik Alina Ujupan rääkis veealase innovatsioonipartnerluse ning põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse innovatsioonipartnerluse kattuvatest teemadest. Ta ütles, et Euroopa Komisjon tahab soodustada teabevahetust selles sektoris ja parandada põllumajandustootjate teadmisi, sest peaaegu 80%-l neist puudub agronoomiaalane väljaõpe. „Peame tagama heade ideede levitamise, et need ei jääks vaid laboriseinte vahele.”

Uuendustegevus põllumajanduse veekasutuse tõhustamiseks kannab Itaalias juba vilja. Adriano Battilani Itaalia Emilia Romagna kanali haldamise konsortsiumist Canale Emiliano Romagnolo (CER) esitles projekti Irrinet, mis annab piirkonna põllumajandustootjatele tasuta niisutusala nõu. Pärast projekti algust 2009. aastal on igal aastal kokku hoitud üle 50 miljoni kuupmeetri vett.

Väljatöötatud programm arvutab vajaliku niisutamiskestuse, veekoguse ja niisutusaja, võttes aluseks ilmastiku, põhjaveetaseme ja pinnase omaduste andmed. Projekti teine etapp Irrinet Plus annab teavet kulude kokkuhoiu kohta. „Põllumajandustootjad on huvitatud majanduslikest meetmetest, mis aitavad kasumit suurendada ja samal ajal vee liigtarbimist vähendada,” lausus Battilani.

Lisateave

http://ec.europa.eu/environment/water/innovationpartnership/index_en.htm

